

Kutseühinguline ajakiri

Riigiteenijate häälkandja

Tellimise hind:

Aastas postiga . . . Kr. 2—
Poolaastas

Ilmub 1–2 korda kuus

Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, riigi- ja omavalitsusteenijate organisatsioonides ja kõigis postkontorites ja lehe talituses.

Toimetus ja talitus: Tallinna, Kopli tän. 7-a. Telef. — Balti keskjaam 221.

Kuulutuste hinnad:

10 senti /m./m., veeru laiuses.
Tekstis 50 prots. kallim.

Eesti raudteelaste Reskühingu väljaanne.

Nr. 1

B. 8596

31. jaanuaril 1932 a.

IX aastakäik

Teel uude aastasse.

Värske jõuga töösse, vaatamata raskustele.

Tagasivaade möödunud aastale ei paku riigiteenijatele midagi rõõmustavat. Igaüks peab tunnistama, õigus oli neil, kes aasta alul meid hoiatasid varitsevate hädadohtude eest. Osalt puht parteipoliitiliste kaalutluste tõttu muudeti riigiteenijate majanduslik seisukord möödunud aastal märksa raskemaks kui enne, olgugi et elukallidus mõnel alal tunduvat langust näitas. Parem ei olnud lugu ka õigusliku seisukorraga. Ikka sagedamaks muutuvad nähtused, kus riigiteenijate õigusi püütakse igasuguste abinõudega kärpida. Tuletame vaid meele massilisi kohustetäitjate vabritseerimisi, määraliste ülemääralisteks muutumisi jne., ning lõpuks ka Riigikohtu tuntud seletust teisele kohale üleviimise asjas, mis ühenduses valitsuse õigusega asutuste koosseisude määramiseks riigiametniku õigusliku seisukorra täiesti illusoorseks muudab. Majanduslik kriis ei jätnud lõpuks mõju avaldamata ka töövõimalustele. Suured hulgad riigiteenijaid pidid möödunud aastal muutuma nälgivaiks töötatulisteks, nende kohad „koondati“.

Seistes nüüd uue aasta lävel, tahaksime muidugi igaüks heameelega teada, mis toob siis tema meile. On ta sama hädahurikas ja raske, kui äsja ajamerre kadunud aasta? Kahjuks näib kõik sinna poole vihjavat, et algav aasta veel raskemaks kujuneb. Majanduslik surutis ei näita praegu veel mingit paranemist, vaid just vastuoks, näikse veelgi süvenevat. Poliitiliste vahekordade kujunemine viimasel ajal ei luba samuti helligitada mingisuguseid lootusi olukorra paranemisele. Käesoleval aastal on küll Riigikohtu uue koosseisu valimised, kuid

gikogu uue koosseisu valimised, kuid vaevalt võib sealtki mingit paranemist loota, küll on aga karta, et riigiteenijaskonda endiselt häältepuudumise söödaks kasutada püütakse. Ja mis kõige kurvem, — väljavaated kõige selle vastu võitlemiseks, olemasolevate seisukohtade kaitsemiseks üha vähenevad, rääkimata uute positsioonide võitmisest.

Peame otsekoheselt tunnustama, et meie väerind möödunud aastal on veelgi nõrgenenud eelmistega võrreldes. Inimesi on vallanud mingisugune apaatia, ükskõiksus kõige vastu. Kõigele lüüakse käega, kõigest ollakse tüdinud. Asjale lähemal seisjad teavad väga hästi, kui raske on väiksematki inimestekogu kokku saada. Sadadest tulevad ainult kümned, tuhandeid üksikud. Isegi kutseorganisatsioonide juhtivaid organe on tihti raske kokku saada, vaatamata momendi hädadohtlikkusele. Liikmeskond on pea igalpool kui mitte vähenenud, siis tõsus seisma jäänud. Omavahelised hõõrumised ja lahkkelid on aina kasvanud. Ohyrimisest, ilma milleta kutseorganisatsioonid üldse mõeldavad pole, on ikka vähem ja vähem märgata. Peetakse raskeks maksta mõnekümnesendilist liikmemaksu kuus, küsimata sellest, et see võib saada organisatsioonide hukatuseks. Mingisugusest idealismist ei maksa enam rääkida; maksab egoism ja materialism selle sõna halvemas mõttes. Ja ometi nõuab just praegune raske aeg meilt vast rohkem idealismi, kui kunagi varem. Praegu ei käi võitlus mitte ükski riigiteenija sotsiaalse elustandardi ümber, vaid vähemalt sama palju tema kui ametniku ja kodaniku õiguste ümber ja see nõuab

kõige suuremat kutseühingulist idealismi, kui ei taheta, et riigiteenijaskond muutuks ikka teravamaks muutuva sotsiaalse ja poliitilise võitluse mängukanniks. Kutseühingulist idealismi ei tule aga nõuda mitte ükski organisatsioonide üksikliikmeilt, vaid ka organisatsioonidelt enestelt nende omavahelistes vahekordades. Ka siin peab maksvusele pääsema solidari-teedi ja ohvrimeelsuse tunne, aga mitte kitsarinnaline omakasupüüdmine. Kui meie kutseühinguline liikumine tahab edukalt võidelda lähema tuleviku raskustega, siis peavad need ideaalid meie hulgas hoopis enam süvenema, kui seni. Kahjuks näib selleks vähe väljavaateid olevat. Eks tõenda äsjapeetud jaama-ametnikkude kutseühingu kongress seda kõige selgemini. Ka mikroskoobiga oli raske sealt leida mingisugust solidari-teeti, kõigi raudteelastega, veel enam, kõigi riigiteenijatega, ühtekuuluvuse tunnet!

Ei maksa siiski käsi alla vajuda lasta. Möödunud eksisammud maksavad end küll kätte, kuid ühtlasi on ka hoiatuseks tuleviku jaoks. Sellepärast on nende ülesandeks, kelles veel idealismi, lootusi paremasse tulevikku, väsimata edasi töötada ka algaval aastal. Ükskord jõuab siiski kätte aeg, kus ka nende töö vilja kannab. Ka põllumees heidab kevadel seemne mullasse, ilma et tal mingit kindlustust oleks, et ta sügisel sealt ka midagi lõigata võiks. Ta võib ainult loota ja enamasti see lootus ei peta teda. Usume, et ka meie lootused meid ei peta.

Uuendage

'Side' tellimisi!

Haiguskindlustusest.

Hasomini uus kava.

Riigiteenijate kutseorganisatsioonide lakkamatute pealekäämistega tagajärjel on Hasomini viimaks niikaugele saanud, et paar päeva enne jõulu organisatsioonidele tutvumiseks anti Riigiteenijate, kaitsevälaste ja riigitöölise haiguskindlustuse seaduse esialgne kava. Selle kava järgi hakkaks haiguskindlustust riigiteenijale, avalikkude koolide ja õigustega eraõppeasutiste õppejõududele ja riigitöölisele ning nende perekonnaliikmele korraldama eriline kindlustuskapital. Eelnõus ettenähtud konstruktsioonilt ja ülesannetelt on see kapital sama, mis varem kavatsatud kindlustuskassa. Et aga kassa nimetus teatud ringkondadele mingisuguse hirmuäratava tondina kuidagi vastuvõetav ei tahtnud olla, siis on neid nüüd uue nimetusega vist rahustada katsutud. Olgu pealegi; aga nimi meest ei riku! Küll aga kipub seda rikkuma selle kapitali organisatsioon, sest ühelt poolt on, vaatamata riigiteenijate senistele vastuvaidlustele, kapitali alla kuuluvaks arvatud riigitöölised, samuti ka omavalitsuste töölised, kui omavalitsused otsustavad oma teenijate ja töölise haiguskindlustust selle kapitali kaudu teostada; teiselt poolt on kapitali alt jälle välja jäetud kõik riigi raudteede teenistuses seisvad isikud. Kahjuks pole kaval seletuskirja juures, nii et pole teada, millega seda viimast määrust põhjendatakse. Edasi ei kuulu kapitali alla kaitsevälased, kaitsevääsute ja väeosade teenistuses seisvad eraisikud ning lõpuks välisesindustes teenivad isikud.

Kapital moodustatakse sellekohastest maksudest, mida maksavad nii riik (omavalitsused) kui ka töövõtjad — kumbki 2% suurusel töövõtja palgast. Kui kapitali tulud ületavad kulu, võidakse töövõtjalt võetavat maksu kas vähendada või hoopis ära jätta, samuti aga ka juhul kui väljaminekud ületavad tulud, suurendada 0,5% võrra. Kapitalil on ka õigus maksustada mõnda liiki arstiabi. Kapitalil on juriidilise isiku õigused. Tema organiteks on: a) nõukogu, b) juhatus ja c) revisjonikomisjon (peale selle allub kapital ka revideerimisele Hasomini ja Riigikontrolli poolt).

Nõukogusse kuuluvad: Hariduse- ja sotsiaal-, Kohtu- ja sise-, Majanduse-, Teede- ja Põllutöoministeriumist igast üks esindaja; 2 esindajat Eesti arstiseltside liidult; 1 esindaja E. rohuteadlaste ühingute liidult ja üheksa Riigiteenijate Keskliidult ning peale selle üks esindaja igalt riigiteenijate või töölise ühingult või seltsilt, mis Keskliitu ei kuulu. On kapitaliga ühinenud vähemalt üks kolmandik maaomavalitsusi, astub nõukogusse üks Maaomavalitsuste Liidu esindaja; samuti ka üks Linnaomavalitsuste Liidu esindaja, kui kapitaliga on ühinenud vähemalt kolmandik linnaomavalitsusi. Samadel tingimustel suureneb ka teenijaskonna esindus kuni 2 isiku võrra. Kapitali organite ülesanded, õigused ja kohustused on seaduses lähemalt määritlemata, seda peab tegema Hasomini poolt kinnitatav kokkulepe. Hasominil on ka õigus anda muid määrusi ja juhtnõude selle seaduse elluviimiseks.

Kuna kõnesolev kava on Hasomini poolt ristitud esialgseks ja temas palju põhimõtteliselt juba vastuvõetamatuid määrusi, siis pole vist põhjast hakata teda üksikasjaliselt kirjeldama, sest lä-

hemate läbirääkimiste ja kaalutlemiste tulemusena võivad paljudki määrused muutuda. Tähendaksime ainult, et täiesti vastuvõetamatu on riigiteenijaskonnale raudteelaste kapitali alt väljajätmine. Neilt küll võetakse samasuurt maksu haiguskindlustuse kuludeks, kui kapitali alla kuuluvail riigiteenijail, kuid selle raha kasutamise kohta pole neil midagi ütelda; raudteevalitsus võib talitada täiesti oma heaksarvamise järgi. Teisest küljest on riigiteenijaskonnale samuti vastuvõetamatu viis, kuidas on kavas lahendatud riigi- (võimalikult ka omavalitsuste-) töölise haiguskindlustuse küsimus. Riigi- (ja ka omavalitsuste-) teenijate ja töölise teenistus- ja palgatingimused on üksteisest suuresti erinevad, samuti ka arstiabi tarvidus. Olgu ainult tähelepanu juhitud kas või sellele, et tööliskonnas niisuguste juhtude arv, kus kava järgi haiguskind-

Muljeid jaamaametnike kutseühingu peakoosolekult.

27. jaanuaril Tallinnas ärapeetud jaamaametnike kutseühingu aasta-peakoosolekul kõige piinlikumaks küsimuseks ühingu juhatusele oli ühingu väljaheitmine Keskühingust. Taheti küsimusest üle libeseda sel teel, et seda puudutati muu seas juhatuse tegevuse aruande ettekandmise puhul. Õige kergelt ja tagasihoidlikult heideti Keskühingule ette, et ta ei olevat küllalt energiliselt kaitsnud jaamaametnike varustuse ja korteri soodustusi. Sellepärast hakanudki jaamaametnike kutseühing iseseisvalt tegutsema, mis Keskühingule ei olevat meeldinud. Et aga ühing Keskühingule võlgnes 1½ aasta liikmemaksu, seda ei oleks pidanud neile pahaks panema, kuigi neil võla tasumiseks kassas raha küll oli. Lõpuks esitati ka resolutsioon, millega koosolekule ette pandi võtta teadmiseks aruande ja minna päevakorras edasi. Kuid siiski nii libedalt asi ei läinud. Üks nooremaist ametnikest, ka juhatuse liige, võttis sõna Keskühingu kaitseks ja teatas, et tema nõudnud ühingu juhatusest Keskühingu esindaja kutsumist koosolekule selgituse andmiseks. Juhatuse enamus — jaamailemad — jükanud aga selle nõudmise kategooriliselt tagasi. Ka ei aidanud sellele tähelepanu juhtimine, et Keskühingu esindaja on sin ja on valmis igal ajal selgitust andma kõneall olevate küsimuste kohta. Kõigele vaatamata Keskühingu esindajale sõna ei antud, vaid esitatud resolutsioon võeti vastu ja sellega oldigi küsimusest üle. Õhtul, koosoleku lõpul, tehti veel kord nooremate ametnike poolt ettepanek anda Keskühingu esindajale sõna seisukorra selgitamiseks. Traaditõmbajad ja nende kannupoisid hirmusid ära. Nüüd ei jäänud muud üle kui võtta abiks panema lipp ja mõne Keskühingu juhatuse liikme kuulus sotsialistlikku parteisse. Eriti üks kannupoistest püüdis kõigest jõust näidata kuivõrt ta yihkab sotsialiste, olugi, et ta ise endine sotsialist. Muidugi, oli sel ka mõtet, sest et ülemus oli ju ka koosolekul! Oma rääkimistega see agar kannusteteenija ebateadlikult tõendas väi-

lustus tingimata tasuta peab olema, palju suurem on, kui teenijaskonnas. Samuti on tööliskond omas enamikus kaugel liikuvam element, kui riigiteenijaskond, kes normaalselt terve oma teenistuseaja ühe peremehe (riigi- või omavalitsuse) teenistuses mööda saadab, seega siis ka hoopis suuremal määral kohustusi kindlustuskapitali vastu kannab, kui liikuv tööliselement, kuigi arvata on, et kassal just nende vastu suuremaid kohustusi tuleb kanda.*) Kõige selle tõttu ei või meie arvates niisugune kahe üksteisest erineva kivi ühe kapitali alla koondamine anda soodsaid tagajärgi ei ühele ega teisele asjaosalisele. Sellepärast tuleb ka see küsimus uuesti kaalumisele võtta. Äärmisel juhul aga, kui osa töölisi siiski kõnesoleva kapitali alla peaks arvatama, peaks seaduses täpselt määritletud olema, missugused nimelt töölised need oleks ja ka kindlustused selleks, et kapitali keskmine sissetulek ühe töölise kohta poleks väiksem samasugusest sissetulekust ühe riigiteenija kohta.

det, et kõige suuremad teiste vihklajad ja sallimatamad tüübid on renegaadid. Näiteks ümberristitud juut Jusefovits oli endises tsaaririigis üks vihasemaid juutide ja teiste muulaste õgijaid.

Ja kui müüd veel Irboska Tamm oli oma päheõpitud nutulaulu Keskühingu punasest lipust, mida aga Keskühingul kahjuks ei ole ja mis ainult Tamme häiritud ettekujutuses eksisteerib, maha leierdanud, oldigi seekord jälle terve nahaga pääsenud.

Kõige selle juures ei maksa aga pike-malt peatuda, sest neid nutulaulusid punasest lipust ja mõttetuid rääkamisi sotsialistide aadressil kasutati ühingu endise juhatuse poolt ainult kui abinõusid koosolijate tähelepanu kõrvale juhtimiseks hädaohtlikel momentidel nimelt, kui juhtidel tekkis kartus, et Keskühingu esindajale võidakse anda sõna vahekorrad selgitamiseks. Rohkem tähelepanu väärib see, mis räägiti — eriti endise juhatuse liigete poolt — siis, kui oldi rahulikud. Neist kõnedest saame ka vastuse küsimusele, miks jaamaametnike kutseühing jäi eemale Keskühingust. Kõige selgemalt tõi need motiivid esile juhatuse liige Kangur. Ta ütles järgmist: „Meile on kasulik Keskühingust eemale jääda ja iseseisvalt tegutseda. Sel viisil saame rohkem kätte. Tänu sellele, et oleme Keskühingust enamaltki püüdnud eemal hoiduda, oleme näiteks hea riidevarustuse saanud. Keskühing vaid seob meid.“ Ka teised kinnelt ja rahulikult rääkijad toonitasid, et jaamaametnike ühingu kergem kõiki kättevõidetud soodustusi siis käes hoida, kui ta Keskühingust eemal on, sest et ta on siis vaba ja tal ei ole mingisuguseid kohustusi teiste ühingute vastu. — Sellega on jaamaametnike kutseühing vastuvaidlemata tunnistanud õigeks Keskühingu väite, et jaamaametnike kutseühing ei tunnista solidaarsuse põhimõtet, millest välja minnes Keskühing püüab lahendada raudteelasisesse puutuvaid küsimusi, pidades silmas kogu raudteelaste pere üldist head käekäiku. Jaamaametnike kutseühing

*) Kujuka näite tekkida võivast olukorrast pakub meile praegu Tallinna linna omavalitsusteenijate ja töölise haigekassa seisukord, keda sunnitakse arstima hädaabitöölisi, kes kassa pankrotti ähvardavad viia.

tunnistab ainult ühe liigi teenijate ja siingi peamiselt jaamaülemate huvide kaitsemist, mitte sugugi tundes huvi selle vastu, mis sünnib teistes organisatsioonidesse kuuluvate raudteelastega. See ongi tõelik Keskühingust eemalejäämise põhjus, mitte aga panema lipp ja igasugused muud suitsukatteks otsitavad põhjused. Selle seisukoha on peakoosolek oma enamuses heaks kiitnud ja sellega peab arvestama ka Keskühing, vaatamata sellele, kas see talle meeldib või mitte. Ühe sõnaga, vahekorrad on nüüdsest peale selged. Keskühing ja jaamaametnike kutseühing on põhimõttelised vastased. Esimene tegutseb kogu raudteelaste pere üldhuvide seisukohalt ja nõuab, et kõik Keskühingusse kuuluvad kutseühingud tunnistaksid üldist solidaarsuse põhimõtet; teine taotleb ainult ühe kihi huvide kaitsemist ja sellepärast on tal võimatu Keskühinguga, see tähendab, teiste organisatsioonidega ühes minna. Näiteks hiljutisel palkade kärpimise puhul. Niipea kui läbirääkimistest rahaministriiga selgus, et palkade kärpimine on möödapääsemata, Keskühing võttis kohe kindlad põhimõttelised seisukohad ja nimelt: 1) perekonnaabiraha ei tohi milgi tingimusel kärpida; 2) palkade kärpimise vastu avaldada protesti; kui aga palkade kärpimine siiski osutub paratamatuks, siis võiksid kõne alla tulla ainult kõrgemate ametnike palgad.

Neist põhimõtetest lähtudes pidas Keskühing võitlust palkade kärpimise vastu ja need põhimõtted löid ka läbi, kuigi palkade suhtes mitte täiel määral. Igatahes väiksema palga saajate palgad jäid puudutamata. Ja seda peab Keskühing ka õigeks.

Jaamaametnike aasta-peakoosolekul ühingu juhatase liige Tats käsitles palgaküsimust tähendas, et kui kerkinud päevakorrale palkade kärpimise küsimus, siis nemad — jaamaametnike kutseühingu juhatus — jäänud äraootavale seisukohale, olles arvamisel, et kui palku kärbitakse, siis kärbitakse muidugi kõikide palku ja selle vastu ei olewat midagi teha ega ütelda. Nüüd aga kärbitud peamiselt kõrgemate ja keskmiste ametnikkude palku ja mitte ühesuguse protsendi võrra, kuna alamteenijate palgad hoopis kärpimata jäänud. See ei olewat õiglane.

Niisugune oli jaamaametnike kutseühingu juhatase seisukoht palkade kärpimise kohta. Ja nagu näha, on see seisukoht diametraalselt vastupidine Keskühingu seisukohale.

Edasi jutustati, et nemad hakanud alles siis tegutsema, kui lõõnud kartma, et võidakse ka varustust kärpida ja prii korterid ära võtta. Siis nad kohe esitanud protest-märeekirja. Ja Keskühingu patt seisvatki selles, et ei olewat küllalt energiliselt kaitsnud nende varustuse ja korterite soodustusi.

See etteheide on muidugi põhjendamat. Keskühing kaitses ka neid soodustusi niipalju kui kaitsta võis. Keskühing asus neis küsimusis järgmisile seisukohtadele: 1) Keskühingu juhatus ei vaidle selle osa varustuse kandmise tähtsaja pikendamise vastu, mis ei ole ilmtingimata vajalik igapäevaste ametkohuste täitmisel. Töö- ja kaitseriie tähtsaja pikendamist Keskühing ei poolda; 2) Keskühing ei vaidle sellele vastu, kui korteriküsimus võetakse revideerimisele, sest et praegune seisukord on ebanormaalne ja ebaõiglane.

Eelpooltoodust on selge, et Keskühingu seisukohad varustuse ja korteri küsimustes ei põhjusta neid etteheiteid, mis jaa-

maametnike kutseühingu juhatus püüab teha Keskühingule. Samuti on aga selge, et üldine palkade kärpimine ei teinud jaamaametnike kutseühingu juhatasele sugugi muret, küll aga sattusid nad kohe ärevusse, kui kõne alla tulid varustus ja priikorterid, s. o. soodustused, mis neil olemas. Sotsialistide „materdaja“ toonitas, et Keskühing tegutsevat klassivõitluse alusel, nii olevat ta „Sidest“ välja lugenud. Aga lubatagu küsida, mis alusel tegutseb siis jaamaametnike kutseühing? Ei mitte mingisugusel muul alusel kui kitsa kihihuvi tagaajamise alusel, välja minnes kitsarinnalisist egoistlikest püüetest. Nii siis on kumbki ühinguist tegutsenud oma põhimõtetele kohaselt ja kumb neist õiget teed käib, see selgub, võib-olla isegi lähemas tulevikus, ka neile, kellele see veel selge ei ole.

Lõpuks lubatagu tähendada veel järgmist.

Rüskades sotsialistide aadressil demostreeriti ühtlasi oma vaenuikkust praeguse teedeministri Oinase vastu, kes ilmavaateliselt kuulub ju ka sotsialistide leeri. See oligi siis nüüd jaamaametnikelt tänuks sotsialistlikule ministrile selle eest, et tänu tema eestkostmisele — jaamaametnikud sõidavad kolmanda klassi asemel teises klassis ja et rõhuv enamuse jaamaametnikest pääsis palkade kärpimisest, ehk äärmisel juhtumil see kärpimine ei puuduta neid rohkem kui 2—3 krooniga kuus. Kas tõesti kellelgi neist häbitunnet selle tänamise viisi puhul ei tekkinud?

Raudteelane.

Põllutööministeeriumi ametnikud „tuule peal“.

1. aprilliks s. a. on Vabariigi Valitsus kohustatud esitama Riigikogule riigiasutuste koosseisud seadusena maksma panemiseks. Muidugi saab neid pärast seda siis ka ainult seadusandlikus korras muuta. Endastmõistagi see paljudele ei meeldi, sest ollakse harjunud inimesi oma heaksarvamise järgi lenputama nii tihti kui süda soovib. Eriti ei näe see meeldivat põllutööministrile, mis ka arusaadav. On ta ju selgel kohal saanud alles lühikest aega olla ja sellepärast pole ministeeriumi ümberloomiseks „oma näo järele“ veel küllaldaselt võimalusi olnud. Seda aga Riigikogu kaudu tegema minna tähendaks, et soovitud muudatusi võiks tulla ka avalikult põhjendada. Kõik asjad pole aga hästi avalikult põhjendatavad. Hra põllutööministril on seski suhtes veel õige värskeid ja kibedaid kogemusi. Sellepärast on ka inimlikult üsna arusaadav, kui see avalikkuse perspektiiv temas just erilisi poolehoidutundeid ei ärata ja ta sellest võimalikult mööda pääseda püüab. Soodsa võimaluse selleks pakubki n. n. ülemääraliste riigiteenijate instituut. Nende koosseisud jäävad endisel ministri enda määrata. Ja nii võisid siis ministeeriumi ametnikud ühel ilusal päeval üllatusega ajakirjandusest lureda, et suur osa neist juba 15. veebruarist peale ülemääralisteks katsetatakse „degradeerida“. Mõnel alal on pea terved ametkonnad ülemääralisteks katsetatud muuta: nii näit. on riigimaade ametis alles jäetud ainult 2 määralist ametnikku — juhataja ja tema asetäitja; niisama on katastri ja maakorralduse osakonnas kolme iseseisva ameti peale neid alles jäetud ainult 6 inimest — igas ametis ka ainult juhataja ja tema asetäitja. Seega katsetatakse luua Eesti riigi ajaloo seni olematu kurioosum: ümmarguselt 400 riigiteenija kohta on ainult 8 määralist ametnikku, teised kõik on ülemääralsed. Ja seda mitte mõnes uues ajutiseks loodavas asutuses, vaid asutustes, mille ülesannete lõppu praegu keegi ette näha ei või, ehk olgu siis, et praegusaegsed mõisted riigi kui ühiskondliku elu korraldaja ülesannetest põhjalikult peaksid muutuma. Tõsi küll, maaseadusega võõrandatud maade väljajagamine lõpeb, võib-olla, mõne aasta pärast; praegu aga kestab sellelgi alal kõige kibedam töö, nii et terve ametkond juba aastate viisi enamasti iga päev ületunde teeb. Eramaade korraldamise alal on töid veel aastakümneiks. Maaparanduse alal öieti alles ajame esimesi vagusid, sa-

muti kui sisevete uurimise alangi. Samasugune on lugu maade katastriga; siin loome alles hädaabi-korraldusi, lapime vana veneaegset katastert, mis juba enne tema valmimist ligi 30 a. tagasi, kõlbmatuks tunnistati. Kõigil neil aladel võib rääkida ainult ülesannete laienemisest ja tööjõudude suurenemise vajadusest. Igatahes ei saa enne 2—3 aastat juttugi olla mingisugusest suuremast tööjõu vähendamise võimalusest. Nüüd aga näib, nagu tahtaks neid asutusi juba täna-homme likvideerima hakata.

Aga ka viimasel juhul poleks põllutööministri kavatsused õigustatud. Maksva Riigiteenistuse seadusega on määralistele ametnikkudele kindlustatud esiteks, et neid muidu ei saa vallandada, kui ainult seadustes ettenähtud põhjustel; teiste sõnadega, et ametnikud võiksid julesti seaduste ja oma südametunnistuse järgi täita oma kohuseid riigihuvide kaitsmisel, vaatamata, kas see ühele või teisele mõjuvõimsale isikule või organisatsioonile meeldib ehk mitte.

Võiksimme tuua nii mõnedki näited, kuidas ametnikke on katsutud hirmutada oma võimuga sundida unustama üldsuse huviseid. Eriti põllutööministeeriumi alal on seda ette tulnud. Muidugi ei tarvitse ega tohi ametnik end neist hirmutustist mõjutada lasta; aga ainult seni, kui ta teab, et teda täna-homme selle eest tänavale ei heideta. On aga ametnikud kõik ülemääralisteks muudetud, siis neil seda kindlustust pole ja järelikult tuleb neil kõigepealt hoolitseda mitte riigihuvide kaitsmise, vaid enda ja oma perekonna leivakannika alalhoidmise eest.

Teiseks on määralistele ametnikkudele riigiteenistuse seaduses kindlustatud võimalus omale uut eluülespidamist allikat otsida, ilma et nad otsekohe tänavale jääksid, sel puhul, kui nende ülesannete lõppemise tõttu riigil enam nende tööjõudu vaja ei peaks olema. Nimelt viiakse nad siis üle ametnike reservi, kus neile tasu edasi maksetakse esimesed kolm kuud täiel määral ja järgmised kolm kuud poole palga suuruses, kui neile vaheneal uut kohta pole leitud. Ka viimaste saamiseks on neil eesõigus. Ülemääralisteks üleviimisega kaotavad nad aga kõik need õigused, ilma et selle eest mingit vastutasu saaksid. Sellepärast meie arvates ei ole Riigiteenistuse seaduse mõtte kohaselt üldse õigust ühtki määralise ametniku kohta enne kaotada, kui tema ülesanded on lõppenud. Käesoleval juhul aga

pole tegemist mingisuguse ülesannete lõpemisega, vaid määraliste ametnike kohad on lihtsalt ümber nimetatud ülemääralisteks samade nimetuste ja ülesannetega. Nii ei anna kõnesolevat kavatsust end kaitsta ka sellest küljest.

Aga millelega seda siis põhjendatakse? Ei saa ju avalikult põhjenduseks ette tuua käesoleva kirjutise alul nimetatud soovi, säilitada võimalus inimeste lennutamiseks oma heaksarvamise järgi, kuigi just see ainuke ja õige põhjus on. Küsimuse tähtsust silmas pidades pöördusid riigiteenijate kutseorganisatsioonid sellekohase märgukirjaga Vabariigi Valitsuse poole, mille nad 19. jaan. s. a. hra Riigivanemale üle andsid. Hra Riigivanem on sel puhul tähendanud, et tema teades põhjuseks on mõningate tööde lõppemine lähemal ajal. Nagu juba eelpool tähendatud, ei saa see olla määraliste ametnikkude ülemääralisteks üleviimise põhjuseks, vaid äärmisel juhul ainult vastavate kohtade koosseisudest üldse kustutamise aluseks. Ja kuigi seda oleks tulnud teha edaspidi seaduseandlikul teel, siis pole selleks mingisuguseid raskusi. Riigikogu on suurema osa ajast ilma küllaldase tööta. Teiseks on ka ministril endal võimalik väiksemaid muudatusi alati läbi viia praeguste ülemääraliste arvel, sest praeguste koosseisude koostamisel selle võimalusega arvestati ja pea kõigest teenistuskohadest on üks osa juba ülemääraliste liiki viidud. Näit.

Katastri ja maakorralduse osakonna koosseisudes oli:

	Määralisi riigiteenijaid	Ülemääralisi riigiteenijaid
1. juulil 1929. a.	277	79
1. jaan. 1932. a.	137	169

See tähendab, et samal ajal, kui määraliste arv on vähendatud enam kui poole võrra, on ülemääraliste arv kasvanud rohkem kui kahekordseks. Normaalselt peaksid olema kõik piüded sihitud selle poole, et riigiasutuste töö sünniks ainult määraliste riigiteenijate abil; siin aga püütakse otse vastupidist saavutada!

Kõigi eelpooltähendatud kaalutluste kõrval ei saa lõppeks vaikides mööduda veel sellest moraalsest löögist, mis kõnesoleva kavatsuse teostamine annab temast puudutatud ametnikele. Tegemist on suure enamuses vanemate ametnikega, kes Eesti riigi algpäevist peale riigiteenistuses, kes läbi on viinud meie maareformi näol grandiooset töö, mis ka siis ajalukku jääb, kui Eesti riik peaks kaduma. Praegune inim põlv on küll paljugi näinud ja mõndagi läbi elanud. Aga kui neile inimestele selle suure ülesande juure asudes keegi oleks osanud ennustada seda „tänu“, mis neile selle läbiviimise eest nüüd tahetakse avaldada, siis arvata-vasti keegi neist seda poleks suutnud uskuda, nii pöörane oleks see neile paistnud. Ometigi on see „tänu“ nüüd tõeks saamas!

mistraatorid“ sihilikult halvendavad olukorda. Kui juba praeguse korra juures, mille pahed lihasse ja luusse lõikavad teenijale, tervishoiu amet on omale eesmärgiks seadnud mitte arstiabiandmise korralduse paremale järjele tõstmise, vaid olukorra halvendamise, võib juba arvata, missugusesse olukorda sattuvad raudteelased siis, kui alguses tähendatud kava seaduseks saaks.

On selge, ei ole lootatav haiguskindlustuse paranemist enne, kui raudteelastele enestele võimaldatakse otsustavalt kaasa rääkida arstiabiandmise korraldamisel. Raudteelastel on õigus nõuda, et katsete tegemine teenija tervise arvel saaks lõpetatud. Sellest peaks aru saama ka hariduse- ja sotsiaalministeerium ning tegema vastavad järeldused, aga mitte seipitsema kavu teenijate olukorra halvendamiseks. K.

Elumaksumusindeks tuleb parandada.

Riigi Statistika Keskbüroo poolt koostatud elumaksumus (elukallidus-)indeks näitab, et meil elumaksumus möödunud aasta septembris langes 1913. a. tasapinnale ja kui võtta 1913. a. = 100, siis oli ta oktoobris 97, novembris 96 ja detsembris 95. Kuigi nimetatud arvud on toodud alles detsembris möödunud aastal ettevõtetud paranduse järgi, ei vasta nad siiski täiesti tõeloludele, nagu seda ka tõendab indeksi koostaja hra A. Tooms ise.*) Nimelt on korterikulude osatähtsused (võrdkaal) arvatud ainult 7,5% suuruseks üldkuludest. Hra A. Tooms ise juba arvab, et see ka odavam korteri pidamise puhul 20—27% oleks. Kui nüüd arvesse võtta, et korteriüürid Tallinnas, millise koha andmeil indeks koostatud, sama ajakirja andmeil ligi 45% kõrgem on maailmasõjaeelseist üüridest, siis vastavate paranduste järgi l. a. detsembrikuu indeks poleks enam 95, vaid üle 120. See tähendab, et elumaksumus on veel märksa kõrgem, kui 1913. a. Kuigi kõnesolevaid indekse juba pikemat aega avaldatakse, ei pandud neid varem suuremalt tähele — ja sellepärast polnud ebatäpsused neis nii hädaohtlikud. Kuid viimasel ajal on just nende indeksi abil ja neile toetudes püütud näidata, et meil elu juba maailmasõjaeelseist normaalaegadest odavam ja sellepärast igasugused palgakärpimised õigustatud. See sunnib neile indeksele suuremat tähelepanu pöörama ka palgateenijaid ja nõudma, et nad tõeloludele vastaksid. Hra A. Tooms arvab, et kuni uute büdžetiandmete saamiseni võrdkaalus muudatusi ette ei tule võtta. Meie ei tea, kunas need büdžetiandmed Statistika Keskbüroo kätte jõuavad, kuid kui see õige pea ei sünni, peaks Keskbüroo meie arvates leidma teisi aluseid tõeloludele vastavate võrdkaalude leidmiseks ja elumaksumuse üldindeksi koostamiseks. Praegune ka koostajate poolt ebatäpsaks tunnistatud indeks ei tohiks jääda kauemaks ajaks ekslikkude järelduste tegemise aluseks.

Vihma käest räästa alla...

Rohkem administraator kui arst.

Sotsiaal-haridusministeeriumi poolt väljatöötatud riigiteenijate kaitsevaelaste ja riigitöölise haiguskindlustuse seaduses on muu seas paaril leheküljel ära toodud need põhialused, millistele edaspidi tahetakse rajada raudteelaste arstiabi korraldus.

Kokkuvõetult oleksid need järgmised: Raudteelaste palgast arvatakse haiguskindlustuse kuludeks 2%. Kulud, mis ületavad mahaarvetest kujundatava summa, katab riik, kuid mitte üle 2% teenijate palgast.

Summad lähevad haiguskindlustuse fondi, mis raudteevalitsuse käsutada. Fondi arvel raudteevalitsus korraldab haiguskindlustust seaduses ettenähtud normide kohaselt, kusjuures neid norme võib vähendada, kui eelpooltähendatud sissetulekust ei peaks jätkuma. Normide vähendamist otsustab teedeminister kokkuleppel hariduse- ja sotsiaalministriga.

Kui raudteevalitsuse käsutuses olevas haiguskindlustuse fondis jooksva aasta kestvusel tekib puudujääk, annab vajalikud summad kindlustuskapital. Need summad tasub raudteevalitsus kindlustuskapitalile järgneva eelarve-aasta jooksul, võimaldades kuni võlasumma tasumiseni haiguskindlustust ainult minimaalsete normide järgi. Kui aga siiski kulud ületavad sissetulekut, võib raudteevalitsus teenijail võetavat protsendi määrata V. Valitsuse otsusel ajutiselt tõsta 2% peale. Kindlustuskapitali nõukogul on õigus oma esindajate kaudu selvitada (ainult — toim. märkus) arstiabi andmise korraldusi ja viise raudteel.

Ja see on kõik. Arusaadav, et sarnane arstiabi andmise korralduse kavatsus ei või teenijate seisukohalt tõsiselt kõnealla tullagi. Ilma pikemate seletusteta on selge, mis selle kava teostamine

teenijaile tooks. Võib ainult niipalju ütelda, et selles kavas täiel määralt sisalduv raudteevalitsuse tervishoiu ameti juhataja palavam soov: saavutada kokkuhoitu teenija tervise arvel. Ühel hiljutisel nõupidamisel hra tervishoiu ameti juhataja olevat väga vaimustatult jutustanud, et praegune arstiabiandmise kord on kulude kokkuhoitu mõttes ideaalne: terve inimene ei kannata, kes aga haigeks jääb, see maksu. Siit järgneb, et kes maksta ei jõua, see ärge olgu haige. Kokkuhoitu teostamisel haigete arvel olevat tema aga suur meister.

Sellest välja minnes nõuabki raudteevalitsus 1932/33. a. peale haiguskindlustuse teostamiseks kr. 112.100.— käesoleva aasta kr. 123.250 asemele, seega vähem kr. 11.150 ehk 11,5%.

Meie teada ei ole ei V. Valitsuse, ei majandusministeeriumi eelarve komisjoni poolt nõutud haiguskindlustuse kulude kärpimist ja nagu eelarvest näha, on samal ajal, kui raudteevalitsuse tervishoiu amet haiguskindlustuse summe vähendab, suurendatud kohtu-siseministeeriumi, majandusministeeriumi ja kaitseministeeriumi summe, kuigi nendes ametkondades ka praegused rahalised võimalused arstiabiandmiseks on palju avaramad, kui raudteel.

Kui möödunud kongressidel kõneall on olnud haiguskindlustuse küsimus ja kongressi saadikute poolt põhjendatud etteheiteid tehti raudteevalitsusele olemasolevate puuduste eest arstiabiandmise korralduses, siis raudteevalitsuse esindajad alati toonitasid, et raudteevalitsusel ei puudu hea taher olukorda parandada. Kuid seisukorra lahendamise võti peituvat rahas ja kuna viimast vähe, siis on raske paremusi haiguskindlustuse korralduses läbi viia. Nüüd aga selgub nende härrade kahepaiksus: tervishoiu „admi-

Kas olete juba „Side“ tellija?

*) V. „Eesti Statistika Kuukiri“ nr. 121. lhk. 719.

Rünnak kaubaveo tariifidele.

Tundes hirmu eelseisvate Riigikogu valimiste ees parteimajanduse saamamehed — nüüd ühinenud põllumeeste kogud ja koondusasunikud — on otsustanud, maksu mis maksab, kõik abinõud tarvitusele võtta maarahva juures soodsa meeleolu loomiseks. Peaaegu iga päev leidub midagi ajalehtedes nendesse ringkondadesse kuuluvate võimumeeste suurejoonelistest maarahva päästmise kavadest. Viimaste fantastilisus ei tee põrmugi muret nende autoritele, sest et kavade teostamine peab endastmõistetavalt sündima riigikassa arvel. Nii esines „Ovo“ skandaali läbi kuulsaks saanud endine põllutöominister J. Hünerson veel viimasel momendil enne oma lahkumist ministri kohalt „hiiglakavaga“, mille teostamine läheks maksma saamameeste igavesele lüpsilehmale — riigikassale — mitte enam ega vähem kui ainult sada kakskümmend üks miljonit kuussada tuhat senti (1.216.633 kr.). Selle kava järele muuseas peaks ekspordiks määratud või vedu raudteel sündima täiesti tasuta. Ei lepta enam sellega, et või veotariife juba 1930. a. alandati, mille tagajärjel raudtee igal aastal 16.000.000 senti kahju saab, vaid nõutakse üldse igasuguste tariifide kõrvaleheitmist ja vedude teostamist lihtsalt tasuta.

Nagu näha, on minister veel viimasel hetkel arusaamisele jõudnud, et enamalt tema poolt tariifnõukogule esitatud veotariifide alandamise ettepanekud olid ebataiuslikud, sest et nendes sisalduv põhimõte — kõik kogude ja koonduse parteimajanduse saamahuvidega ühenduses olevad küsimused lahendatagu alati riigikassa arvel — ei olnud viidud läbi loogilise lõpuni. Oma ettepanekutes minister nõudis liha, loomade, või, munade, piima ja linade veotariifide alandamist 3—4 klassi võrra, olgugi et selle ettepaneku teostamisel raudtee tulud väheneksid neljakümne kolme miljoni sendi võrra (430.000 kr.). Eelpooltoodud põhimõtte kohaselt minister oleks loomulikult pidanud nõudma, et raudteel sündigu täiesti tasuta kõigi nende põllumajanduse saaduste vedu, millede edasitoimetamisel siseturule või eksporteerimisel vahetalitajaks kogude ja koonduse kaubanduslikud ettevõtted.

Selle vea minister osaliselt parandas oma „hiiglakavaga“ ja ei ole kahtlust, et J. Hünersoni järehtulija — koonduse või kogude mees — kõnealolevate raudtee kaubaveotariifide täieliku lammutamise läbi viib. Selleks aitavad muidugi heameelega kaasa ka teised kaubanduslikud ringkonnad. Metsatööstuse alal tegutsevad ärimehed ongi juba nõudnud metsamaterjalide veotariifide alandamist. Ja et see nõudmine läbi surutakse, ka selles ei ole kahtlust, kuigi raudtee sissetulekud selle läbi vähenevad kahekümne ühe miljoni sendi võrra (210.000 kr.).

Nagu eelpooltoodust näha, parteimajanduse saamamehed on asunud õige põhjalikult raudteede sissetulekuid „saneerima“. Seda nõudvat üldised riigi ja rahva majanduslikud huvid. Mõistagi, saamamehed on alati imenud riigikassat üldiste riigi ja rahva majanduslike huvid nimel. Kuidas nüüdki siis teisiti võiks olla. Siiski aga lubataeru meile kahelda selles, et riigi ja rahva huvid nõuaksid raudtee kaubaveotariifide lammutamist.

See aktsioon on võetud ette ainult parteimajanduse saamameeste poliitilistes ja majanduslikes huvides. Selle ja teiste

igasuguste suurejooneliste „päästeaktsioonide“ eesmärgiks on pumbata riigikassast välja, mis veel pumbata võib. Kuid sellest läheb maarahva päästmiseks mitte rohkem kui seda tarvis valimiseelse soodsa meeleolu loomiseks, kuna aga lõviosa langeb parteimajanduse kaubanduslikele ettevõtetele saagiks. Hindade languse tõttu vahekasud kipuvad vägise vähenema. Maa-mehe koorimises enam kausermale ei saa minna. Direktorite ja teiste juhtivate „tegelaste“ suured tasud peavad jääma puutumata. Ka ettevõtetele lähemal seis-

vate omameeste ringkondade huvid ei tohi kannatada. Mis siis muud, kui riigikassa päästku.

Kaubaveotariifide alandamine on muuseas otsekoheks raudteelaste ja teiste riigiteenijate palkade alandamise signaals, sest riik elab suurelt osalt oma ettevõtete arvel ja viimaste seas üheks suuremaks tulutoojaks oli seni raudtee. Nüüdsest peale tahetakse aga raudtee tegevus asetada tingimustesse, millede täitmisel ülejäägi asemel on loota vaid puudujääki. Ja sellele paratamatult järgneb teenijate ja töölise palkade vähendamine.

Läti uuest pensioniseadusest.*)

(Lõpp).

Kui juba seaduse I ja II osa meie vastavaist korraldustest märksa erinevad, siis hoopis lahkuminev ja meie oludes vaevalt mõeldav, vähemalt lähemal ajal, on seaduse III osa, mis käsitleb „kirjanikkude, ajakirjanikkude, kunstnikkude, majanduslike ja seltskondlike organisatsioonide teenijate pensione“. Selle osa eeskirjade järgi on õigustatud pensione saama: 1) teadusemehed, kirjanikud, ajakirjanikud, kunstnikud (kujutava-, näite- ja helikunsti alal), kes on töötanud nimetatud kunsti, literatuuri, ajakirjanduse või teaduse alal, levitades läti kultuuri; 2) põllumajanduse, loomakasvatuse, piimamajanduse kui ka kooperatiivide ja haigekassade palgalised teenijad, vaatamata sellele, kas nad oma ametisse valitud või määratud. Kuid seda seadust võidakse laiendada ka teiste, ülemaal loetlemata, majanduslike või seltskondlike organisatsioonide palgaliste teenijate kohta, kui viimased selles on kokku leppinud oma tööandjatega ja Rahvahoolekandeminister sellega nõus on. Pensionisaamise õigus on ka eelpooltähendatud isikute perekonnaliikmel.

Vaatamata tööjõu kaotusele omavad pensioni saamiseks õiguse ülevaltähendatud isikud, kui nad omal alal on vahetpidamata või katkestustega teeninud või töötanud vähemalt 25 aastat ja 55 a. vanaks saanud. Lauljad ja balletitantsijad võivad pensioni saada aga juba 50 aastastelt.

On selline vähemalt 25 a. pensioni õiguslikul alal tegutsenud isik sunnitud teenistusest lahkuma või omal alal töötamisest loobuma vähemalt 40%-lise tööjõu kaotuse tõttu, siis hakatakse temale pensioni maksta, vaatamata vanadusele, päevast, mil arstline komisjon konstateeris niisuguse tööjõu kaotuse. Samuti maksetakse sellise isiku surma puhul pensioni perekonnaliikmetele, vaatamata kadunu vanadusele.

Vabastatakse isik teenistusest asutuse või organisatsiooni likvideerimise või reorganiseerimise puhul, siis on tal õigus pensioni saada vaatamata vanadusele, kui ta vähemalt 20 a. pensioniõiguslikus teenistuses olnud.

Vaatamata vanadusele on samuti õigus pensioni saada neil, kes vähemalt 10 a. pensioniõiguslikus teenistuses olnud või töötanud, kui nad vähemalt 40% oma üldisest töövõimest kaotanud ja omal alal enam ei tööta. Õigus pensioni saamiseks aga juba pärast 5-aastast pensioniõiguslikku teenistust tekib neil, kes parandamata haiguse tõttu töötamise ajal sel-

määralt tööjõu kaotanud, et nad alalist kõrvalabi vajavad.

Pensionioiguslikuks loetakse kõik aeg, mis on mööda saadetud teenides või töötades ülemalloetletud aladel; ka aeg, enne kõnesoleva seaduse jõusseastumist, mil töötatud Läti territooriumil.

Pensionioiguslikuks loetakse teenistus või töötamine 18 a. vanadusest peale; balletitantsijail aga juba 17 a. alates.

Pensionid maksetakse sellekohasest fondist, mis asub Rahvahoolekandeministeri juures.

See fond moodustatakse järgmistest tuludest:

1) Alates järgmise kuu esimesest päevast pärast kõnesoleva seaduse jõusseastumist, arvatakse pensionioiguslikus teenistuses olevate isikute palgast maha ja kantakse fondi arvele 3%;

2) sama suure summa, kui teenija palgast maha arvati, maksab fondi ka tööandja. Need isikud aga, kes pole kindlapalgalses teenistuses, maksavad iga kuu ise fondi heaks 3% riigiteenijate XI kateg. 1. astme palgamäära järgi.

Ei jatku sel viisil sissetulevatest summadest fondi kohustuste katteks, suurendab Rahvahoolekandeminister uuest eelarve-aastast alates mahaarvamiste protsenti kuni 4%-ni. Samuti on tal õigus teatud ülejääkide tekkimisel vähendada 2%-ni. Ei jatku aga ka 4%-liste maksude puhul summasid kassa väljaminekute katteks, siis antakse selleks riigi summadest ilmaprotsendita laenu, mille kustutamiseni mahaarvamiste protsenti kõrge datakse 6%-ni. Ja kui ka see kõik ei aita, siis maksab riik tarvilikud summad eelarvekorras juure.

Pensionide arvutamine on väga keeruline ja üksikasjaliselt seaduses kirjeldatud. Arvame, et see meie lugejaid nii väga ei huvita, et seda põhjalikult refereerida maksaks. Olgu ainult tähendatud, et need, kes kindlapalgalses teenistuses ei ole, on arvesse võttes nende teeneid läti kultuuri ja kunstipõllul, jaotatud nelja gruppi ja saavad pensioni 10 resp. 5 aastase teenistuse eest vastavalt 15—20—25 või 30% riigiteenijate VI kategooria 1. astme palgast, mis järgnevate aastatega tõuseb kuni 25 aastani 1,5% võrra aastas, pärast seda on veel kuus aastat vastavalt grupile 0,5—1—2 või 3% võrra aasta kohta.

Teistel pensionioiguslikus teenistuses olnud isikuil arvutatakse pensioni välja kõige kõrgemast keskmisest palgast, mis nad saanud 2 a. järjest töötades pensionioiguslikus teenistuses Läti iseseisvuse ajal.

*) Algas v. Side nr. 10 — 1931.

Raudteelaste kroonika.

Normaalkorras on pension 25 a. teenistuse eest 50% sellisest palgast ja suureneb iga järgneva teenistusaasta eest 3% võrra kuni 80%-ni.

Lühendatud teenistuseajaga, s. o. haiguste tõttu pensionile minejale maksetakse 10 resp. 5 aasta eest 30% palgast ja iga järgneva aasta eest 2% rohkem kuni 80%-ni.

Perekonnaliikmete pensionisaamise kord ja arvutamise alused on samad, mis seaduse I osas.

Neile, kes pensioniõiguslikus teenistuses olnud 2—5 aastat ja lahkuvad vähemalt 40%-lise töövõime kaotusega, maksetakse ühekordset toetust 3 kuu palga suuruses; kuid parandamata haiguse korral neile, kes alalist kõrvalabi vajavad — viimase poole aastapalga suuruses. Samasuguse toetuse saavad need, kes teeninud rohkem kui 5, kuid alla 10 a. ja lahkuvad vähemalt 40%-lise töövõime kaotusega. Pensioniõiguslikus teenistuses oleva isiku surma puhul, kui nad ei olnud pensioni välja teeninud, maksetakse tema perekonnaliikmeile ühekordset toetust 6 viimase kuu palga suuruses ja peale selle veel 2 kuu palk, kui kadunu oli teeninud 1—2 aastat, ja 6 kuu palk, kui ta oli teeninud üle 2 aasta.

Pensionäri surma puhul maksetakse tema perekonnaliikmeile matuseraha 3 kuu pensionisumma suuruses.

Kui isik lahkuv teenistusest, ilma et tal või ta perekonnal oleks õigust saada nii pensioni kui ka ühekordset toetust, maksetakse kõik palgast kinnipeetud summad ilma protsentideta tagasi.

Lõpuks olgu tähendatud, et seaduse maksmapanek on jäetud ministrite kabineti (valitsuse) hooleks, ilma selleks lähemat tähtaega seaduses eneses määrata.

Civil servant.

Raudteelaste üleriiklik kongress peetakse aprilli lõpul

Viimasel pleenumi koosolekul otsustas Keskühingu juhatus kutsuda kokku üleriiklik raudteelaste kongress 27. aprillil k. a. Kongress peetakse Tallinnas raudteelaste kodus ja kestab kaks päeva.

Kongressi päevakord määratakse kindlaks lähemal ajal.

Vaba aja määramine kutsetege- lastele.

Keskühing pidas pikemat aega kirjavahetust raudteevalitsusega kutseorganisatsioonide tegelasile vaba aja võimaldamise kohta organisatsioonide ülesannete täitmiseks. Raudteevalitsus puikles küsimuse lahendamise eemale igasuguste ettekäanetega. Kui aga nende põhjendamatus sai selgeks tehtud Keskühingu poolt, siis ei jäänud raudteevalitsusel enam muud õelda, kui et küsimuse lahendamiseks puuduvat seaduslik alus. Seda arvesse võttes esitas Keskühing teedeministrile allpool mahutatud määruste kava, paludes astuda samme selle maksmapanemiseks.

„Kutseorganisatsioonide tegelastele organisatsioonide ülesannete täitmise ja kongresside saadikutele üleriiklikkudest raudteelaste kongressidest osavõtmise võimaldamiseks pannakse maksma järgmised määrused:

1) Keskühingu juhatuse esimehele ja sekretärile antakse igas kuus kummalegi kaks vaba tööpäeva, teiste kutseorganisatsioonide juhatuste esimeestele üks vaba tööpäev kuus.

2) Eelmises paragrahvis tähendatud vabu päevi võimaldatakse kasutada ka tundide kaupa. Kasutatud aja registreerimine

sünnib teenija või töölise ametkohal. Registreerimiseks kasutatakse päevatöölise tabelite plankette seeria nr. 112.

3) Eelmistel kuudel kasutamata jäänud aega võib ühe aasta jooksul kasutada järgmistel kuudel.

4) Tööajal vaba aja kasutamise tarvidusest teatab teenija või tööline suusõnaliselt oma otsekohele ülemusele. Viimane võimaldab vaba aega paragrahv esimeses tähendatud piirides.

5) Raudteelaste üleriiklikkudest kongressidest osavõtmiseks antakse kongressi saadikutele kaks vaba tööpäeva iga kongressi puhul.

6) Uurimise- ja korterikomisjonidest osavõtmiseks antakse Keskühingu esitajale vaba aega tarvidust mööda.

7) Eelmistes paragrahvides tähendatud vaba aega ei loeta maha teenijate ja tööliste harilikust puhkuseajast ja ei tehta mahaarveid teenijate ja tööliste palgast kasutatud vaba aja eest.

8) Erakorraliste kauemat aega kestvate teenistusest puudumiste vajaduste kordadel antakse organisatsioonide tegelastele erakorralist puhkust riigiteenistuse seaduse § 25 viimase lõike põhjal ehk võimaldatakse teenistusest puudumist hariliku puhkuse arvel.“

Priisõidu piletid õpilastele.

Möödunud aasta suvel Raudteelaste Keskühing algatas raudteede seaduse täiendamise küsimuse sihiga, et raudteelaste lastele, kes kesk- ja ülikoolis käivad, võimaldataks priisõidu piletite saamist. See algatus on täide läinud. Ainult ülikoolis käijale ei tulnud riigikogus vastu. Mahutame allpool riigi-

Kas tuleb Soo tänaval üks hirmus verevalamine?

„... sellest näete, et jaamaametnikkude kutseühingu tuusade märg kellegi vastu kunagi avalik ja aus pole olnud ja ei saa ka seda olema seni kuni etteotsa pole valitud kohasemad mehed.“

(Väljavõte ühest jaamaametniku kirjust.)

Juba kauemat aega mölgutas N. jaama korraldaja mõtteid selle üle, kuidas tõmnata endale ülemuse tähelepanu. Selleks aga ei olnud mingisuguseid võimalusi otsekohe teenistuse alal, sest väike ja tähtsusetu on N. jaam, kuhu selletõttu ülemuse jalg kunagi ei astu. Korraldaja rinnus aga möllas taltsutamata soov iga hinna eest pääseda suurde maailma, laiale tegevusväljale. Ja abi tuli sealt, kust kõige vähem loota oli. Juhuslikult sai korraldaja rongis kokku ühe vabadussõjalasega, keda juba lapsepõlvest tundis, ja kurtis talle oma häda. Otsutus, et mees on praegu Tallinnas ja tuttav „sfääridele“. Ilma pikema jututa lausus ta järgmist:

„Kas sa siis lehti ei loe? Neist peaks sul ometigi selge olema, et ei ole kaugel aeg, kus vabadussõjalased on Toompeal peremehed ja siis on nende teha, keda ülendada, keda alandada. Kus on aga raudteelased-vabadussõjalased?“

Nupukale korraldajale oli sellest küllalt. Kuigi ta ei olnud lahinguvend, ometigi oli ta vabadussõja ajal teeninud jaanias, kust sagedasti sõitsid mööda soo-

musrongid. Järgmisel päeval kirjutas ta K. jaama ülemale:

„Kui vabadussõjalane olen tulnud äratundmisele, et meie vajame vabadussõjalaste-raudteelaste ühingu. Loodan, et Teie minu algatust igatepidi heaks kiidate ja toetate.“

K. jaama ülemale vastus ei lasknud ennast kaua oodata. See käis nii: „... Eriti huvitab mind optantide küsimus. Peaks tegevusekavasse võetama energilise optantide väljasurumise meie riigiasutustest juhtivatelt kohtadelt. Paljud asutused, näiteks raudteed, on täielikult nende võimuses. Peaks kiire korras kogutama teateid kõigi optantide kohta, nende õige näo kindlaks tegemiseks. Saadan Teie ettepanekust ja sellest kirjust ärakirjad M. jaama ülemale. Loodan, et ka tema nõusse heidab, kuigi ta optantide küsimuses seni väga ükskõikne on olnud...“

Nüüd näis ka K. jaama ülemale avanevat võimalus maksta nendele kätte, kelle süü läbi ta jäetud unustusse K. jaama; kelle süü läbi ta kandidatuur jaamaülemale kohale oli mitu korda läbi kukkunud. Ainult kahtlust äratas M. jaama ülem. Aga see oli ka asjata. Peagi saabus viimaselt kiri, milles muuseas oli öeldud: „...nähes ka praegust pudru ja õigluse ta olekut, samuti optantide ülevõimu Eestis, olen oma arvamisi ja algseisukohti palju muutnud. Sellepärast olen Teie seisukohtadega täiesti päri.“

Õeldakse küll, et hea hakkamine on

pool võitu, kuid asi siiski ei edenenud nii kiiresti kui seda lootsid algatajad. Just need raudteelased, kes sõja ajal olid frondile kõige lähemal olnud ja ei olnud kunagi kokkunud hädaohtude ees, osutusid nüüd väga rahuarmastajateks. Eriti näis neile võõrastavana ühingu loomine optantide hävitamiseks. Neile näis põhjendamatu olevat vihata inimest ainult sellepärast, et ta enamalt Venemaal oli teeninud ja nüüd Eesti riiki teenib. Ühe sõnaga asi ei tahtnud edeneda. Kuid algatajad ei kaotanud lootust. Peakooleskul pidi ühingu ilmale sündima. Ristiisaks otsustati kutsuda admiral. Viimane ilmus küll, kuid ühingu jäi sündimata. Ka admiral piirdus vaid kaunis tagasihoidlikkude lubadustega aidata kaasa mälestuse säilitamiseks vabadussõjast osavõtnud raudteelastest. Sellega kõik piirduski. Kõigest sellest üks ühingu loomise algatajatest sattus küll sarnasesse hasarti, et tal, niikuigi ta ise tähendas, sõnu ei jatkunud oma imetluse ja vaimustuse väljendamiseks. Teised aga tagusid lihtsalt käsa kokku.

Nüüd teatakse rääkida, et suurejooneliselt kavatsed liikumise algatajad olevat pettunud oma ametvendades, eriti Tallinna meestes. Neil puuduvat julgus rünnata Soo tänavat, sest seal võib lahing väga veriseks kujuneda. Positsioonid olevat seal nii tugevad, et isegi admiralil lapsed ei suuda seal midagi korda saata.

Asjaalgatajad aga loodavad väljastpoolt abi saada ja oma kavatsused kindlasti läbi viia.

Erapooletu.

kogu poolt 15. XII. 31. a. vastuvõetud ja R. T. nr. 112 — 31. a. avaldatud raudteede seaduse muutmise seaduse.

Raudteede seaduse § 7. muutmise seadus.

„Raudteede seaduse (RT 22 — 1931) § 7 punktid 1, 5 ja 10 muudetakse ning pannakse maksma ühes paragrahvi sissejuhatava osaga järgmises redaktsioonis:

§ 7. Reisijate ja kaupade vedu tasuta või alandatud hinnaga, peale seaduses või raudtee kontsessioonilepinguis ettenähtud juhtude, võib toimuda riiklikkude ja ühiskondlikkude huvides üksikuid juhtudel Vabariigi Valitsuse otsusel. Peale selle on Teedeministril õigus tema poolt antud määruste korras lubada tasuta sõitu raudteel:

1) raudteeteenistuses seisvaile isikuile, ja nende perekondadele ning väljaspool raudteed riigiteenistuses seisvaile isikuile, kelle teenistus oseses ühenduses raudtee tegevusega; perekondadele antavate maksuta sõidupiletite arv ei või tõusta üle 6 piletit aastas, millele lisaks võib anda tähtajalisi pileteid õpilastele kuni 20 a. vanuseni alg-, kesk- ja kutsekoolis kui ka ametit õppimas käimiseks;

5) isikuile, kes raudteeteenistusega omandanud pensionisaamise õigused, ja nende perekonnaliikmeile kokku mitte üle 6 maksuta sõidupileti aastas, millele lisaks võib anda tähtajalisi pileteid õpilastele kuni 20 aasta vanuseni alg-, kesk- ja kutsekoolides, kui ka ametit õppimas käimiseks; eeltähendatud 6 maksuta sõidupileti arvel võib anda pileteid pensionäri saatjale juhul, kui pensionär on tunnistatud alalist kõrvalabi vajavaks või kui kõrvalabi vajaduse on hiljem teinud kindlaks raudteevalitsuse arstlik ülevaatus;

10) ajakirjanikkudele — iga vähemalt

kuus korda nädalas ilmuva ajalehe toimetuse kohta üks tasuta sõidupilet; tasuta sõidupiletit võivad kasutada ühest toimetusest mitte üle viie ajakirjaniku.“

Kui kohe terveks ei saa ja tööle ei tule — siis lendad teenistusest.

Jaanuariku alul ühel päeval äkitselt haigestus H. jaama pumbamasinist S. Kohalekutsutud arst konstateerides haigel kõrge palaviku ja influentsa, vabastas haige teenistusekohuste täitmisest 5 päevaks. Järgmise päeva hommikul ilmus haige masinisti juure vagunijärelevaataja V. ja teatas, et veojaoskonna juhataja P. käsul haige peab kohe terveks saama ja tööle tulema. Kui ta seda käsku ei täida, siis vallandatakse ta teenistusest. Mõistagi ei olnud haigel võimalik täita ülemuse omapärasid käsku, kuid teenistusest vallandamise ähvardus mõjus niivõrt rusuvalt vanale korraldajale teenijale, et ta kauemaks ajaks haigeks jäi.

Näib vähe usaldusväärne olevat, et jaoskonna juhataja võis anda sarnast käsku, muidugi kui tal enesest palavikku ei olnud. Tõenäolisem on vist, et vagunijärelevaataja mingisugustel põhjustel ise selle käsu välja mõttes haige masinisti hirmutamiseks. Igal juhtumil peaks aga asja kohta selgust muretsetama.

Õiendus.

„Sides“ nr. 12 — 1931. a. raudteelaste kroonikas ilmunud sõnumi kohta „Kabala piirkonna teemeister Grigordoi provotseerib riigiteenijate ja -töölise palkade vähendamist“ palub hra Grigordoi õiendada, et tema ei olevat provotseerinud palkade kärpimist. Tema vaid selgitanud, et peale palga saavad mitme liigi teenijad veel priikorterit.

kut. Neist oli ametnikke 46.068, teenijaid 10.095, töölisi 8.587 ja muus teenistusvahekorras 982 (s. t. teenijate arv on ametnike arvust ümmarguselt üks neljandik, kuna meil see vahekord just vastupidine on!).

Mis puutub ametnikkude haridusliku ettevalmistuse küsimusse, siis on seda ülemaltähendatud teenistusõigusliku mitmekesisuse tõttu võimalik jälgida ainult liiduametnike kohta.

Üldiselt võttes vastab šveitslaste demokraatlikule meelsusele tagasihoidlikkus koolihariduse väärtuse hindamiseks. Leitakse, et ei tule üle hinnata puhtmõistusepärasteid teadmisi. Avalikus administratsioon on hinnatavad praktilised töömehed, töomesilased, kellelt ei nõuta kõrget kooliharidust, küll aga head praktist tööskest. Sealjuures pannakse aga siiski väga suurt rõhku ametnikkonna väljavalikule. On aga keegi kord liidu teenistusse vastu võetud, siis on temale tee lahti ka kõige kõrgematele kohtadele, kui ta aga selleks tarvilised oskused ja teadmised ükskõik mil teel omandab.

46.000 ametnikust on 1700 kaheksas kõrgemas palgaklassis (palgaklasse on üldse 26), 15.000 palgaklassides 9—18 ja 29.300 ülejäänud 8 alamais palgaklassis. Viimastesse kuulub personaal on oma enamuses pärit tööliiskonnast. Neisse astumiseks on küllaldane rahvakooli haridus (8—9 õppeaastat).

Ka 10-sse keskmise palgaastmesse astumine on üldiselt vaba rahvakooli kursusest kaugemale ulatava hariduse nõudmisest, kuigi teatud erioskusi nõudvate ametite peale valikul näit. mõne tehnikumi lõpetamist nõuda võidakse.

Kõrgemasse 8-sse palgaklassi kuuluv administratiivametnike liik oma suurimast enamuses samuti pärit keskmiste ametnikkude liigist, sest väga harva juhtub, et keegi kõrgemale administratiivkohale satub väljastpoolt riigiteenijakonda. Praegused administratiivasutiste direktorid näit. on pea kõik „alt ülesse“ teeninud. Tehnilises ja teaduslikus teenistuses tuleb aga küll ette, et sinna võetakse juhtivaile kohtadele akadeemilise haridusega isikuid, kes on oma tublidust eramajanduses tõendanud. Vastavas määras on loetleitud 760 ametit, mille peale võidakse määrata ainult vastava kõrgema haridusega isikuid. Aga ka siin on lubatud erandid nende kasuks, kes küll ilma kõrgema (või täieliku kõrgema) hariduseta, kuid siiski on näidanud, et nad teaduslikult töötada suudavad. Ametikõrgenduse saamine võib sõltuda teatud eksami sooritamisest, kuid see nõue on siiski erandiks ning praktist käsitamist leiab ainult mõnel alal ja mõne üksiku ametite liigi juures (jõuvankrite-, vedurijuhitud, tolliametnikud j.n.e.).

Igas palgaklassis on ette nähtud palga alam- ja ülemmäär. Kuni ülemmäär väljateenimiseni on igal ametnikul õigus iga kalendriaasta algusega juure saada üks viieteistkümnendik selle alam- ja ülemmäärast vahest. See vahe on alamais palgaklassis 100 fr., tõuseb 24. kuni 16. palgakl. 227 fr. ja on 15 palgakl. alates 240 fr. aastas. See automaatne tõus võib aga distsiplinaarkorras seisma pandud saada. Viimane korraldus annab õige mõjuva abinõu distsipliini alalhoiduks ja töösaavutuste suurendamiseks.

Globetrotter.

Riigiteenistuseoludest Šveitsis. *)

Riigiteenijatele pole mitte ükski huvitav, vaid ka väga kasulik tutvuda põhimõteteliste erinevustega valitsuse ja riigiteenijaskonna suhetes üksikuis riikides; eriti mis puutub teenistusvahekorra loomise viisi ja selle kestuse, ametnikkude ülesandeid, nende varaõiguslikku, kriminaalõiguslikku ja distsiplinaarset vastutust, liitumise ja koalitsiooniõiguse korraldust ning lõpuks ka palgaprobleemi aluseks olevaid põhimõtteid j.n.e. Samuti tohiks meid eriti huvitada see, kuidas on korraldatud riigiteenijate üldhariduslik kui ka kutseline ettevalmistus ning hilisem täiendamine, sest need probleemid on meil peaaegu kaotilises seisukorras alles.

Alamaljärgnevad read püüavad pakuda mõningaid orienteerivaid andmeid Šveitsi riigiteenistuseolude üle kõige värskemate allikate järgi.

Šveitsi föderatsioon koosneb 25 kantonist, kes kõik iseseisvalt oma teenijaskonnaga seotud küsimusi normeerivad. 26-dana tegutses föderatsioon (liit). Sellepärast valitseb seal ka riigiteenistuseõiguses niisugune kirev mitmekesisus, et selge ülevaate andmise selle üle raskeks loeb endale nende küsimustega väge lähedalt seotud autoriteet Dr. Oetiker. Seda mitmekesisust suurendab veelgi asjaolu, et ka kogukonnad oma personaali õiguslikku seisukorda iseseisvalt ja omapäraselt korraldavad.

Ka personaalil omapoolt puudub side,

mis ühendaks iseseisvad liidu, kantonite ja kogukondade ametnikkude organisatsioonid. Üle kogu riigi levinud ja šveitsi ametiühingute liitu kuuluvasse „Verband des Personals öfentlicher Dienste“ on koondunud ainult osa kantonaalseid ja kogukondlikke ametnikke, peamiselt töölisi ja alamteenijaid kantonaalseis ja kogukondlikes ettevõtteis ja asutuses. Liidu teenistuses oleva personaali tugevamaks organisatsiooniks on „Föderativverband des eidgenössischen Personals“, kuhu kuuluvad ümmarguselt 54.000 liidu ametnikku, teenijat ja töölisi. Nende kahe kõrval tegutsesvad veel mõned väiksemad organisatsioonid, nagu näit. liiklemispersonaali kristlik ametiühing ja liiduraudteede kõrgemate ametnikkude ühing. Väga suureks takistuseks personaali liitumisel on niihästi raasillised, keelelised ja usulised erinevused kui ka poliitilised vaated.

1920. a. rahvalugemise andmeil oli Šveitsis 1. det. 1920. a. 3.880.320 inimest. Neist oli liidu asutuste ja ettevõtete, posti, telegraafi ja telefoni ning raudteede teenistuses 74.563 isikut. Kantonite ja kogukondade teenistuses olid samal ajal 77.715 isikut, nii et iga 25 kodaniku peale tuli üks avalikus teenistuses olev ametnik (kaitseväge pole kaasa arvatud!). 1920. a. saadik on asutuste koosseise kokku tõmmatud, nii et 1930. a. avalikus teenistuses olevat personaali võib hinnata ümmarguselt 140.000 peale. Liidu teenistuses oli 1930. a. 65.732 isi-

*) Materjalina kasutatud: „Beamtenbildung in der Schweiz.“ Von Dr. Oetiker, Direktor der eidg. Finanzverwaltung, Bern.

„SIDE“

on vajalik igale riigiteenijale, kes tahab olla kursis organiseeritud riigiteenijaskonna tänapäeva muredega ja tuleviku kavatsustega.

ilmub 1932. a. jooksul 1—2 korda kuus raudteelaste keskühingu väljaandel.

tellimise hind 1932. a. peale on erinev: **poolaastas 1 kr., aastas 2 kr., üksiknumber 15 senti.**

tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid, postiagentuurid, riigiteenijaskonna kutseorganisatsioonide juhatused, raudteelaste tarvitajateühisuste kauplused, raudteejaamad.

tellimise uuendamisega
1932. aasta peale palub
talitus praeguseid tellijaid rutata, et ajakirja saamisen vahet ei tuleks.

„SIDE“ toimetus ja talitus asub Tallinnas, Kopli t. 7-a, telef. Balti 221.

Välismaadest.

Post eraaktsiaseltsi kätte Inglismaal.

Mõned rahandus- ja tööstusringkonnad Inglismaal nõuavad riigi posti andmist eraaktsiaseltsi kätte. See on terve postiteenijaskonna, kõige kõrgemast kuni kõige alama ametnikuni ärevusse ajanud. On pandud käima äge vastuagitatsioon. Nii muude seas kirjutab Bowen suurest postiteenijate liidust — Union of Post Office Workers — ühes suures päevalehes, et inglise telefon kuni 1905. a. oli eraettevõtte käes ja riigistati just vääranähtuste pärast, mis seal siis valitsesid. Sellepärast oleks nüüd vastutustundeta sammuks sarnase olukorra tagasipöördumiseks võimalus luua.

Prantsuse riigiteenijate ühinemine ei õnnestunud.

Pikemat aega juba kestsid läbirääkimised Fédération Autonome des Fonctionnaires ja Fédération Générale des Fonctionnaires vahel ühinemise üle. Lõppesid need läbirääkimised sellega, et Fédération Autonome tahtis enne lõppvastust ära kuulata kommunistlike kalduvustega ametiühingute liidu — Conseil Général du Travail Unitaire — kongressi arvamist, kuna ta sinna liitu kuulub. See kongress peeti nüüd möödunud aasta lõpul ära ja sellel otsustati 1133 häälega 168 vastu liitumine sotsiaaldemokraatliku ametiühingute liiduga — Conseil Général du Travail — tagasi lükata. Selle otsusega on siis arvatavasti ühtlasi maha maetud ka eelpooltähendatud kahe riigiteenijate liidu ühinemise küsimus.

2 miljonit franki ametiühinguliseks kihutustööks.

Üldine prantsuse ametnike liit kavatab koguda 2 miljonit franki ametiühingulise liitumise mõtte propageerimiseks ja selgitamiseks riigiametnikkonnas. Kuni jõuluni oli sellest summast juba 856.000.— franki vabatahtlike annetuse

tena kokku tulnud. Kihutustöö on detsembri algusest peale täies hoos. Enamjaolt toetavad töölisel ja teenijad korraldatavaid koosolekuid kõigis linnades.

Viie-päevaline töönädal San Franciscos.

San Francisco linn on esimesena Ameerika ühendriiges maksma pannud viiepäevalise töönädala kogu linnateenistuses olevale personaalile. Peale seaduslike pühade on kõik pühapäevad ja laupäevad seaduslikkudeks puhkepäevadeks määratud. *Ametnike palku tööaja lühendamise tõttu ei vähendata.* Päevalgaliste tööliste ja teenijate palgad arvatakse ümber kuutasu peale ja maksetakse endises suuruses edasi.

Ametnikkude õigused Hispaania uues põhiseaduses.

Hispaania rahvuskogus arutusel olevas uue põhiseaduse kavas on art. 39 ette nähtud: „Avalikkude ametnikkude teenistuse määrused, teenistusest vabastamised, ajutised teenistuskohuste täitmise tagandamised (suspensioon) ja pensionile määramised sünnivad seaduste järgi. Ametist tagandamatus on põhiseadusega kindlustatud. Vabastamised, tagandamised ja ümberpaigutamised võivad

sündida ainult seadustes ettenähtud põhjustel. Ühtki ametnikku ei või tema usuliste või poliitiliste vaadete pärast jälgida või halvemini kui teisi kohelda. Tsiviilametnikud võivad luua kutseühinguid, mis aga ei või tungida ametnikele usaldatud avalikku teenistusse. *Kutseühingul on õigus ametiasutuste otsuste vastu kohtus kaebust tõsta, kui nende otsustega on rüüvatud ametnike õigused.*“

Uus personaalnõukogu Ameerika Ühendriikides.

Möödunud aastal pandi Ameerika Ühendriikides maksma president Hooveri korraldus, millega senine Federal Personal Board asendati Council of Personal Administration for the Federal Government'iga. Selle uue liiduasutuste personaalnõukogu ülesandeks on valvata ametnikkude aspirantide (kandidaatide) ettevalmistamise, väljavalku, ametiskõrgendamiskorralduste ja -olukordade ja kõigi korralduste üle, mis asutused ametnikkude huvides maksma panevad. Nõukogu eesotsas on Civil Service Commission'i (parlamendi komisjon riigiteenistusküsimustes) eesistuja, liikmeiks on keskasutuste juhtivad ametnikud, riigi eelarveala direktor, Bureau of Efficiency (asutus, mis peab valvama selle järele, et ametnike töövoime tarvilikul kõrgusel oleks) direktor ja Interstate Commerce Commission'i (osariikidevahelise kaubanduskomisjoni) president.

Nõukogu täidesaatev komisjon koosneb Civil Service Commission'i eesistujast, sise-, põllumajanduse- ja kaubanduseministreist ja Bureau of Efficiency direktorist. See komisjon viib kõik täiskogu poolt otsustatud korraldused ellu ja töötab välja ettepanekud täiskogule. Peale selle määrab sama korraldus, et igas liidu asutuses üks ametnik Civil Service Commission'i poolt kindlaksmääratud programmi järgi peab toime panema uurimuse antud momendil valitsevate teenistustingimuste üle. Selle juures tulevad kaalumisele võtta võimalused, kuidas parandada ettevalmistus- ja ametisemääramis-tingimusi, kergendada ametikõrgendamise ja ümberpaigutamise võimalusi ning teenistuse huvides kindlustada koostööd personaali ja asutuste vahel.

Seda personaalnõukogu loomist tuleb vaadelda, kui liiduametnikkude föderatsioon (National Federation of Federal Employees) tegevuse saavutus, sest 10 aastat on väsimatult võideldud liiduametnikkude huvide arendamise ja kaitsmise kasuks selles sihis.

Nüüdsest peale asub Riigi- ja Omavalitsuseteenijate Keskliit

Niguliste 14-2

Tallinna riigi- ja omav. teenijate Ühingu ruumes.

Vastutav ja tegev toimetaja Aleksander Lepp. Väljaandja Eesti Raudteelaste Reskühing.

Kirjastuse o-ü. „Täht“ trükk, Tallinnas, V. Pärnu mnt. 31.